

Turbovaihteella turvallisuutta: suomalaisten odotukset Nato-jäsenyydelle

Hanna Wass, S.M. Amadae, Mika Hentunen, Janne Tukiainen & Albert Weckman

Sisällys

Johdanto	2
Nato-jäsenyyden kannatus	3
Näkemykset Suomen tavoitteista Naton jäsenenä	6
Näkemykset Naton tehtävistä	8
Näkemykset Suomea kohtaavista uhista ja Naton roolista niiden torjunnassa	9
Päätelmät	10
Lähteet	12
Kirjoittajat	14
LIITE 1. Tutkimuksen aineisto	15

Johdanto

Suomesta tuli Pohjois-Atlantin liiton eli Naton jäsen 4.4.2023 Brysselissä järjestetyssä liittymisseremoniassa. Ratifiointiprosessi oli Naton historian nopein: 28 jäsenmaata hyväksyivät Suomen ja samanaikaisesti jäsenyyttä hakeneen Ruotsin liittymisen runsaassa kahdessa kuukaudessa kesäkuussa 2022 pidetyn Madridin huippukokouksen jälkeen. Turkin ja Unkarin ratifiointia jouduttiin kuitenkin odottamaan sen jälkeen seitsemän kuukautta. Kumpikaan maista ei toistaiseksi ole hyväksynyt Ruotsin jäsenyyttä.

Suomen aiemmat turvallisuuspoliittiset ratkaisut olivat tehneet Suomen Nato-jäsenyyden käytännön kannalta helpoksi. Eri aselajit olivat osallistuneet Naton rauhankumppanuusohjelmaan vuodesta 1994 lähtien. Suomen joulukuussa 2021 tekemä päätös hankkia 64 F-35 -hävittäjää Yhdysvalloista vahvisti lopullisesti paitsi sotilaallisen yhteensopivuuden myös Suomen halun tehdä läheistä yhteistyötä Nato-maiden kanssa.

Vaikka valmistelutyö kesti pitkään, päätös Nato-jäsenyyden hakemisesta syntyi nopeasti Venäjän hyökättyä Ukrainaun helmikuussa 2022. Suomessa nojattiin Naton edellyttämän kansalaisten ”riittävän tuen” osoittamisessa Ruotsin tavoin mielipidemittauksiin. Niistä ilmeni kansalaismielipiteen kääntyminen jäsenyyttä vastustavasta sitä selvästi kannattavaksi vain muutamassa viikossa hyökkäyssodan käynnistyttyä. Neuvoa-antavalle kansanäänestyksen tai satunnaisesti valituista osallistujista koostuvan puntaroivan kansalaiskeskustelun järjestämiselle ei nähty tämän jälkeen enää tarvetta.

Kansallinen yksituumaisuus Nato-jäsenyyden välttämättömyydestä ulottui myös kevään 2023 eduskuntavaaleihin. Turvallisuus- ja puolustuspolitiikka ei noussut keskeisten vaaliteemojen joukkoon huolimatta siitä, että puolueiden Nato-näkemykset olivat muuttuneet olennaisesti kuluneen vaalikauden aikana, Nato organisaationa on uudistumassa ja jäsenyyden myötä esiin nousee monia ratkaisua vaativia kysymyksiä, kuten suhtautuminen ulkomaalaisiin Naton joukkoihin Suomen maaperällä ja ydinaseisiin osana sotilasliittouman puolustusjärjestelmää. Turvallisuuspoliittisten teemojen vähäinen rooli saattoi heijastaa oletusta siitä, että Natoon nivoutuvat aiheet eivät politisoidu eivätkä ole siten vaalikeskusteluissa kiinnostavia, koska jäsenyyden kannatus on niin vankkaa sekä ehdokkaiden että äänestäjien keskuudessa.

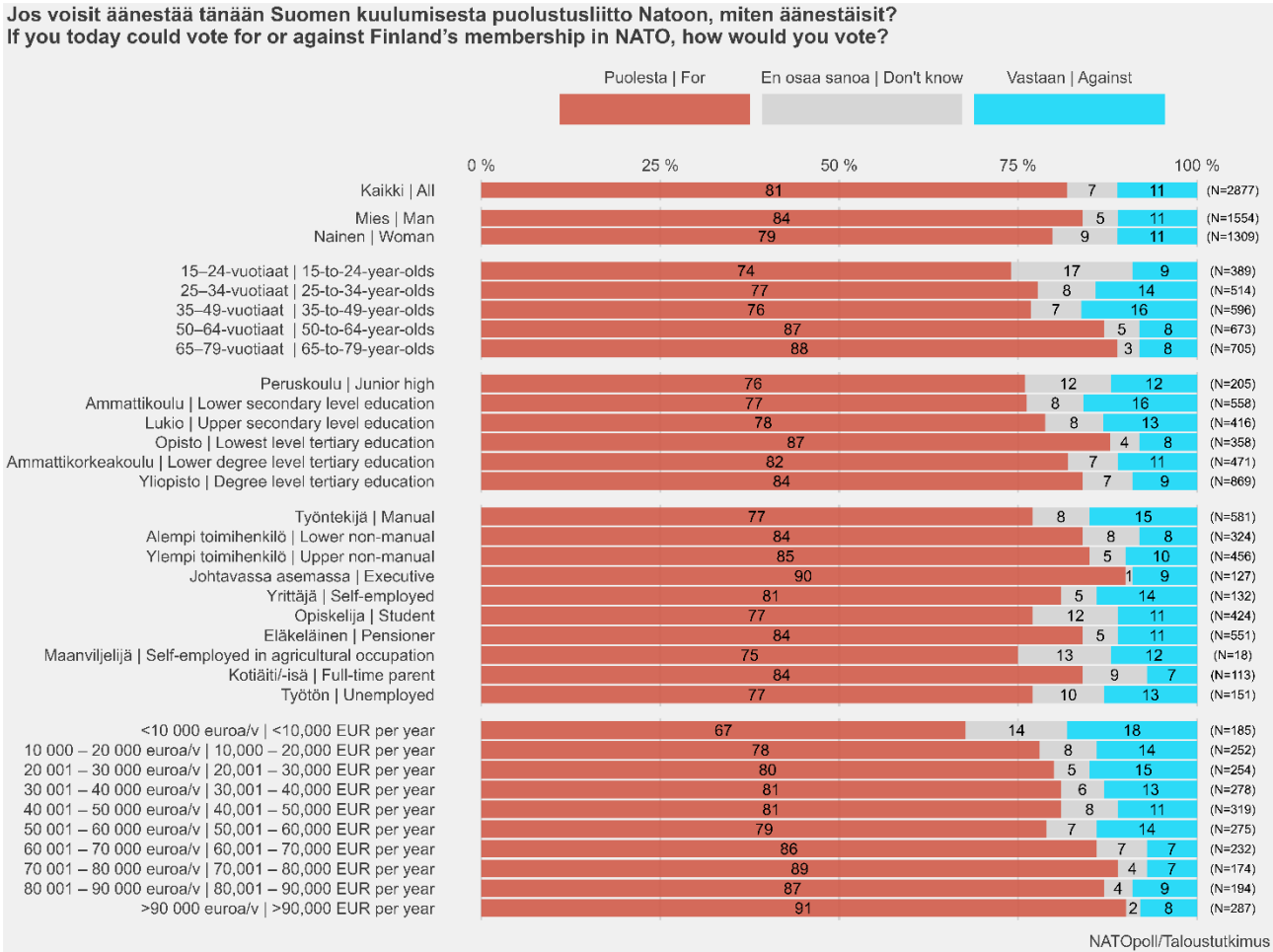
Nato-jäsenyys tulee nostamaan tulevaisuudessa Suomen puolustusmenoja, jotka hävittäjähankintojen myötä täyttävät tällä hetkellä Naton tavoitteeksi asettaman kahden prosentin osuuden bruttokansantuotteesta. Suoria lisäkustannuksia tulee esimerkiksi osallistumisesta Naton yhteisten budjettien rahoittamiseen ja henkilöstön lähettämistä Naton sotilaalliseen komentorakenteeseen. Kustannusarvio on 70–100 miljoonaa euroa (Valtioneuvosto 2023). Naton jäsenmaissaan ja myös hakijamaissa Suomessa ja Ruotsissa vuonna 2022 teettämä kyselytutkimus osoitti, että halukkuus panostaa taloudellisesti puolustukseen oli Suomessa keskimääräistä korkeampaa. Suomalaisista 38 prosenttia sanoi olevansa valmis nostamaan puolustusmenoja, 49 prosenttia halusi pitää ne ennallaan ja kolme prosenttia laskea niitä (NATO Annual Tracking Research 2022). Tilanne voi kuitenkin elää sen myötä, kun kesäkuussa 2023 kautensa aloittaneen Orpon hallituksen suunnittelemat mittavat julkisiin menoihin kohdistuvat leikkaukset astuvat voimaan. Taloudellisen niukkuuden oloissa avoin julkinen keskustelu eri menoerien perusteista on erityisen tärkeää.

Tarkastelemme tässä katsauksessa suomalaisten Nato-jäsenyyteen kohdistamia odotuksia. Katsaus on osa Koneen Säätiön rahoittamaa ”*Turvallisuus- ja puolustuspolitiikan dynaaminen kannatus*” (NATOpoll) -tutkimushanketta, jossa samoilta vastaajilta tiedustellaan säännöllisesti näkemyksiä ajankohtaisista turvallisuuspoliittisista kysymyksistä. Poliitiikan tutkimuksessa laajasti hyödynnetyssä termostaattimallissa (Wlezien 1995) kansalaismielipiteen on havaittu vaihtelevan dynaamisesti suhteessa harjoitettuun politiikkaan ja sen kehyksiin, joita poliitikot pyrkivät erilaisin retorisiin, symbolisiin ja performatiivisiin keinoin hallitsemaan (Baumgartner ja Jones 1991). Onkin mahdollista, että keväällä 2022 tehtyjen puolustuspoliittisten ratkaisujen kannatus voi muuttua huomattavastikin Nato-jäsenyyden toteutuessa. Tähän vaikuttaa olennaisesti se, millaisena Nato-jäsenyys näyttäytyy pidemmässä tarkastelussa, miten se muokkaa Suomen tulevia puolustuspoliittisia ratkaisuja ja minkälaisen roolin Suomi omaksuu puolustusliiton uutena jäsenenä.

Nato-jäsenyyden kannatus

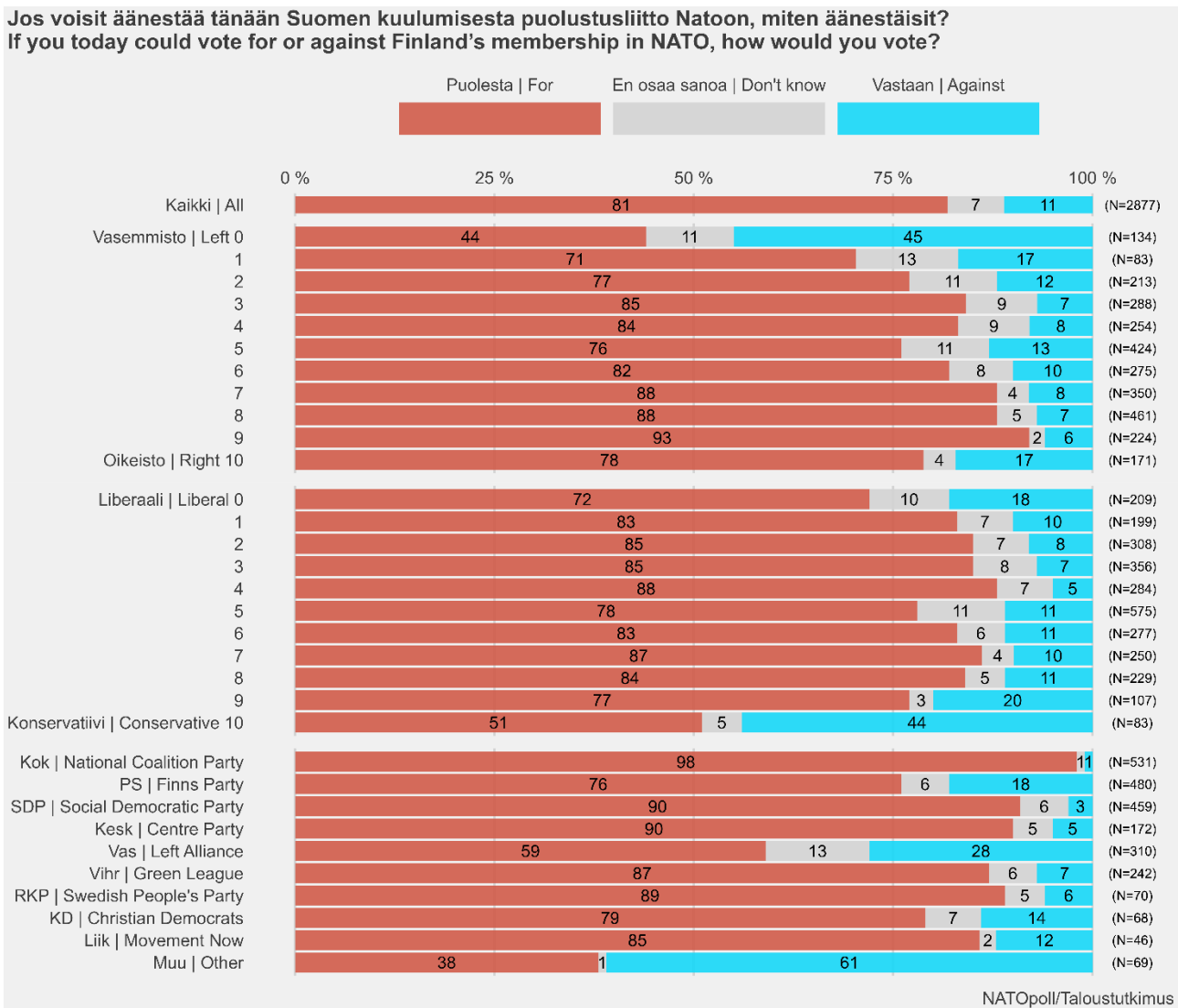
Tarkastelemme Nato-jäsenyyden kannatusta kansalaisten keskuudessa sekä useiden sosioekonomista asemaa kuvaavien mittareiden (kuvio 1a) että erilaisten poliittista orientaatiota kuvaavien mittareiden (kuvio 1b) mukaan jaoteltuna. Näiden kysymyksen muotoilu on sama kuin mitä Nato käyttää omissa kansalaiskyselyissään. Tuoreimmassa vuoden 2022 huhti-toukokuussa toteutetussa kyselyssä puolustusliiton kannatus oli sen historian korkein: keskimäärin 72 prosenttia jäsenmaiden kansalaisista äänestäisi Natossa pysymisen puolesta, 13 eron puolesta ja 14 ei osannut sanoa kantaansa (NATO Annual Tracking Research 2022).

Kuvio 1a. Nato-jäsenyyden kannatus sosioekonomisen aseman mukaan (%).

Naton keskiarvoon verrattuna suomalaisten Nato-kannatus on huomattavan korkea: neljä viidesosaa äänestäisi jäsenyyden puolesta ja ainoastaan yksi kymmenestä on jäsenyyttä vastaan. Epävarmojen osuus on vähäinen (7 %). Eri ryhmien välinen vertailu osoittaa kiinnostavasti, että suhtautuminen Natoon on kuitenkin vahvasti luokkasidonnainen kysymys: korkeasti koulutetut, ylemmissä ammattiryhmissä toimivat ja eniten ansaitsevat suhtautuvat jäsenyyteen huomattavasti myönteisemmin kuin perusasteen koulutuksen saaneet, työntekijäammateissa toimivat, työttömät ja tulojakauman alapäähän sijoittuvat kansalaiset. Myös aiemmat tutkimukset ovat korostaneet Nato-kannatuksessa ilmeneviä eroja koulutusryhmien välillä (Weckman, 2023). Tämä haastaa tulkintaa siitä, että suomalaiset liittyivät Natoon sisäisesti yhtenäisinä. Vastaava sosioekonomisen aseman suuntainen eriytyminen on ollut nähtävillä myös aikaisemmissa kyselyissä (EVA 2022). Niin ikään on huomionarvoista, että nuorin ikäryhmä suhtautuu jäsenyyteen selvästi vanhinta ikäryhmää varauksellisemmin (74 % vs. 88 %). Sen sijaan miesten (84 %) ja naisten (79 %) välinen kannatusero on suhteellisen vähäinen.

Kuvio 1b. Nato-jäsenyyden kannatus poliittisen orientaation mukaan (%).

Nato-jäsenyys jakaa näkemyksiä myös poliittisten orientaation mukaisesti. Vasemmistolaisiksi identifioituvat ovat huomattavasti oikeistolaisia kriittisempiä: kannatusero on suurimmillaan 49 prosenttiyksikköä (44 % vs. 93 %). Vastaava eriytyminen ei kuitenkaan näy yhtä suoraviivaisesti puoluekannatuksen osalta. Niistä, jotka ilmoittivat äänestävänsä Vasemmistoliittoa, mikäli eduskuntavaalit järjestettäisiin nyt, ainoastaan niukka enemmistö (59 %) on jäsenyyden kannalla siinä missä vastaava osuus SDP:tä äänestävistä (90 %) on sama kuin keskustan (90 %) ja RKP:n äänestäjillä (89 %).

Eriyksen kiinnostavaa on, että nykyisen hallituskoalition sisällä ilmenee tuntuvaa hajontaa: kokoomuksen äänestäjistä käytännössä kaikki tukevat Suomen Nato-jäsenyyttä (98 %), mutta osuus on huomattavasti pienempi Perussuomalaisten (76 %) ja Kristillisdemokraattien äänestäjien (79 %) keskuudessa. Tämä saattaa heijastaa osaltaan Nato-kannatuksen luokkasidonnaista luonnetta, sillä jälkimmäisten puolueiden kannattajissa on paljon myös matalampiin sosieekonomisiin ryhmiin kuuluvia äänestäjiä (Grönlund ja Strandberg toim. 2023). Sen sijaan Nato-kannatus ei vaikuta jäsenyyden sosiokulttuurisella liberaali-konservatiivi-ulottuvuudella millään systemaattisella tavalla.

lukuun ottamatta sitä, että ääripäät ovat kriittisempiä, mikä oli havaittavissa myös itsensä kaikista oikeistolaisimmiksi identifioivien kohdalla.

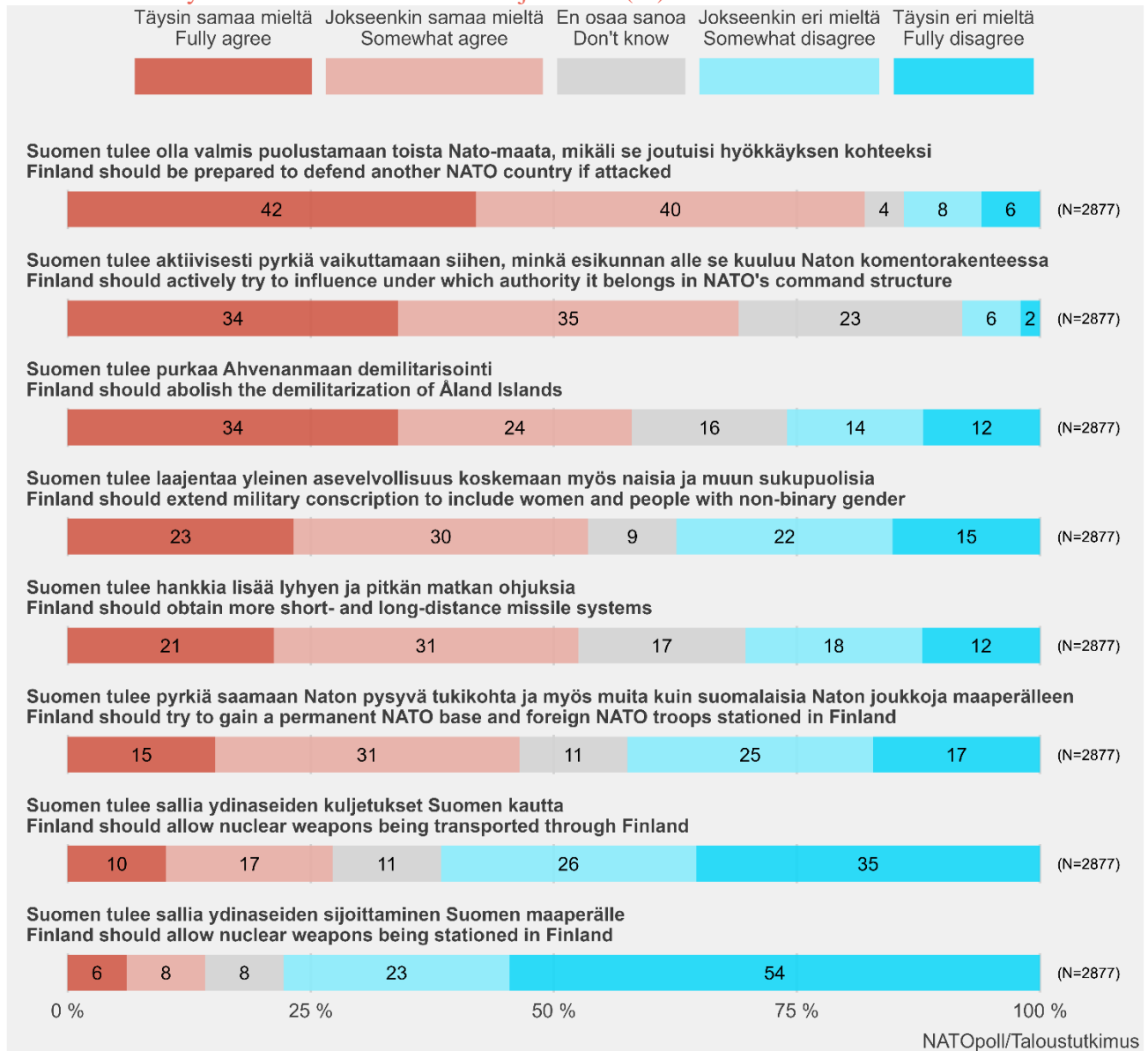
Näkemykset Suomen roolista Naton jäsenenä

Tiedustelimme myös näkemyksiä siitä, millaista politiikkaa Suomen tulisi edistää puolustusliiton jäsenenä (kuvio 2). Päällimmäisin havainto liittyy suomalaisten korkeaan valmiuteen toimia artikla 5 turvatakuiden mukaisesti. Yli neljä viidesosaa (82 %) katsoo, että Suomen tulisi olla valmis puolustamaan toista Nato-maata, mikäli se joutuisi hyökkäyksen kohteeksi. Osuus on suurempi kuin Naton jäsenmaissa keskimäärin huhti-toukokuussa 2022 (67 %), joskaan tulokset eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia, sillä Naton omassa kyselyssä on mukana myös neutraali vastausvaihtoehto (NATO Annual Tracking Research 2022). Myös yleisen asevelvollisuuden laajentaminen naisiin ja muun sukupuolisiin saa enemmistön (53 %) tuen. Kyselyn tausta-aineistosta ilmenee, että myös nuorin ikäryhmä (15–24-vuotiaat) suhtautuu esitykseen melko myönteisesti (49 %), vaikka sillä olisi osan kohdalla suora vaikutus omaan elämään.

Sen sijaan ydinaseisiin suhtaudutaan jyrkän kielteisesti, oli kyse sitten Suomen kautta tapahtuvien kuljetusten sallimisesta tai ydinaseiden sijoittamisesta Suomen maaperälle: ensin mainittua ehdotusta vastustaa 61 prosenttia ja jälkimmäistä 77 prosenttia. Suhtautuminen heijastanee yhtäältä Suomen turvallisuuspolitiikassaan korostamaa ydinaseriisuntaan panostamista ja toisaalta tietoisuutta siitä, että ydinaseiden salliminen vaatisi muutoksia nykyiseen lainsäädäntöön. Suomi on myös liittynyt kansainväliseen niin kutsuttuun ydinsulkusopimukseen eli vuoden 1968 sopimukseen ydinaseiden leviämisen estämisestä. Voimakkaan kriittinen asenne ydinaseisiin on kiinnostava suhteessa Orpon hallituksen ohjelmaan, jossa todetaan Suomen vahvistavan osaamistaan ydinaseisiin liittyvissä kysymyksissä (Valtioneuvosto 2023b, 160). Puolustusministeri Antti Häkkänen on myös linjannut, että Naton ydinasesuoja tulee olemaan jatkossa keskeinen osa Suomen turvallisuuspolitiikkaa (Yle 2023b). Sen sijaan puolet (52 %) olisi valmis hankkimaan Suomelle lisää lyhyen ja pitkän matkan ohjuksia.

Ahvenanmaan demilitarisoinnin purkaminen, jonka muun muassa kansanedustaja Jarno Linnéll nosti esiin heti Suomen Nato-jäsenyyden astuttua voimaan (Helsingin Sanomat 2023b) saa myös enemmistöltä (58 %) kannatusta. Jäsenyyden myötä Suomessa on käyty myös vilkasta keskustelua siitä, tulisiko Suomen pyrkiä saamaan Naton pysyvä tukikohta ja ulkomaalaisia joukkoja maaperälleen. Tämä jakaa vahvasti näkemyksiä: lähes yhtä suuri osa kannattaa kuin vastustaa sitä (46 % vs. 42 %).

Kuvio 2. Näkemykset Suomen roolista Naton jäsenenä (%).

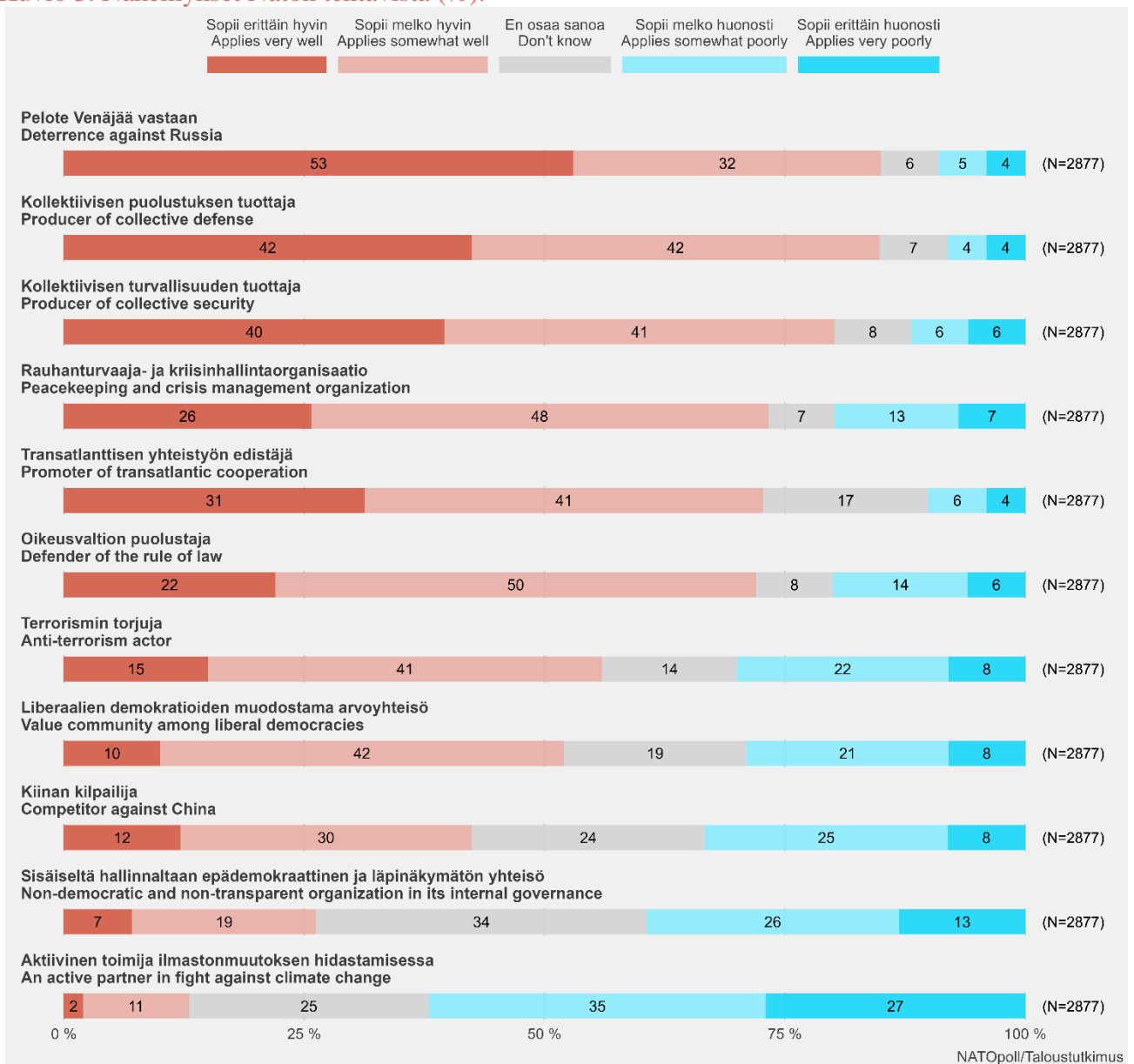

Toinen runsaasti huomiota saanut kysymys liittyi Suomen sijoittumiseen Naton komentorakenteessa. Yleinen käsitys on, että monet Suomen poliittisessa ja sotilaallisessa kentässä olisivat mieluummin nähneet Suomen Yhdysvaltojen Norfolkien alaisuudessa. Suomi kuitenkin päätyi toukokuun lopussa tehdyssä päätöksessä Hollannissa sijaitsevaan Brunssumin esikuntaan, johon kuuluu muun muassa Saksa ja Baltian maat. Tuolloin puolustusministerinä toiminut Antti Kaikkonen kuitenkin korosti, että ratkaisu ei ole vielä lopullinen ja Suomella on mahdollisuus vaikuttaa asiaan (Yle 2023a). Esikuntasijoitus on moniulotteinen ja jokseenkin spesifi kysymys, mikä näkyy ”en osaa sanoa” -vastausten suurehkona osuutena (23 %). Kuitenkin lähes 70 prosenttia on sitä mieltä, että Suomen tulee olla tältä osin aktiivinen toimija. Tämä heijastaa ehkä laajempaakin näkemystä siitä, millainen rooli Suomen tulisi Naton jäsenenä omaksua.

Näkemykset Naton tehtävistä

Kuviossa 3 tarkastellaan suomalaisten käsityksiä Naton keskeisistä tehtävistä. Nato on määrätietoisesti laajentanut toimintakenttäänsä kylmän sodan päättymisen jälkeen 1990-luvun alusta lähtien kohti laajaa turvallisuuden määritelmää, johon kuuluu muun muassa demokraattisten arvojen vahvistaminen ja teknologisten, humanitaaristen ja ympäristöön kohdistuvien kriisien hallinta ja ennaltaehkäisy (Nato 2022b). Näitä tavoitteita vasten suomalaisten näkemykset vaikuttavat yllättävänkin perinteisiltä. Nato nähdään ennen kaikkea pelotteena Venäjää vastaan (85 %) sekä viidennen artiklan mukaisen kollektiivisen puolustuksen (84 %) ja turvallisuuden (81 %) tuottajana. Terrorismin torjunta nähdään vähemmän merkityksellisenä tehtävänä (56 %), mahdollisesti osin heijastellen Afganistanista vetäytymistä elokuussa 2021.

Kuvio 3. Näkemykset Naton tehtävistä (%).

Naton rooli oikeusvaltion puolustajana tunnustetaan varsin laajasti (72 %), mutta sen olemuksen liberaalien demokratioiden muodostamana arvoyhteisönä allekirjoittaa vain puolet (52 %). Jälkimmäinen havainto on erityisen kiinnostava ottaen huomioon, että arvoyhteisöä painottava politiikkakehitys oli julkisessa keskustelussa hallitseva Suomen jäsenyyssprosessin aikana keväällä 2022. Onkin mahdollista, että Turkin ja Unkarin toimet Suomen ja erityisesti Ruotsin jäsenyyden jarruttajina ovat havahduttaneet huomaamaan, että puolustusliittoon kuuluu arvopohjaltaan ja toimintatavoiltaan hyvin moninaisia jäsenvaltioita.

Ilmastonmuutoksen vastainen taistelu on määritelty yhdeksi puolustusliiton keskeiseksi tehtäväksi Naton strategisessa konseptissa (Nato 2022c) ja siihen viitattiin Madridin huippukokouksessa kesäkuussa 2022 globaalina turvallisuusuhkana, jota vastaan liittouman on toimittava yhdessä (Nato 2022a, Nato 2022c). Kuitenkin vain 13 prosenttia näkee tämän osana Naton tehtäväkenttää, mikä on yhtäältä osoitus tiedonpuutteesta, johon viittaa myös suuri ”en osaa sanoa” -vastasten osuus (25 %). Sama havainto liittyy Kiinan ja Naton väliseen vastakkainasetteluun. Kiina mainitaan Naton 2030 -strategiassa ensimmäistä kertaa ja etenkin Yhdysvaltojen presidentti Joe Biden on pyrkinyt aktiivisesti tuomaan Kiinaan liittyvän kilpailuasetelman Naton agendalle. Vaikka uudella linjauksella on vaikutuksia myös Suomen kahdenvälisiin Kiina-suhteisiin (Helsingin Sanomat 2022), vastaajista vain alle puolet (42 %) hahmottaa Kiinan osana Natoon liitettävistä politiikkakehyksistä.

Kolmasosa ei osaa ottaa kantaa Naton sisäistä toimintakulttuurin demokraattisuuteen, mikä on ymmärrettävää jäsenyyden vasta astuttua voimaan. Kysymys nousee Suomessa kuitenkin ajankohtaiseksi myös pohdittaessa sitä, millaisella toimintamallilla Suomen kantojen valmistelu tapahtuu, miten presidentin ja hallituksen välinen työnjako toimii Natoon suoraan nivoutuvissa asioissa ja kuinka turvata eduskunnan tiedonsaanti (Helsingin Sanomat 2023a; Raunio 2022).

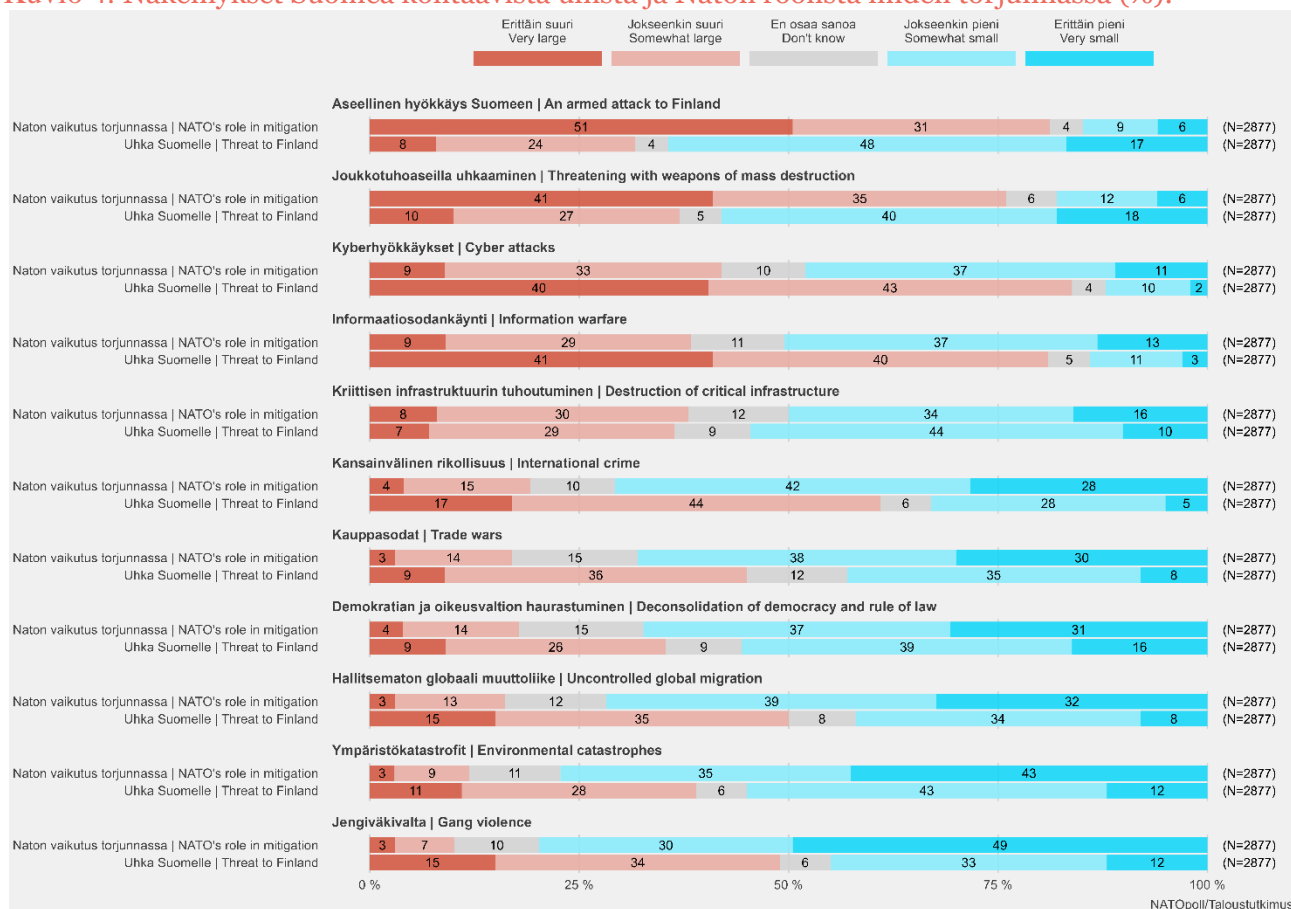
Näkemykset Suomea kohtaavista uhista ja Naton roolista niiden torjunnassa

Kuviossa 4 on esitetty suuruusjärjestyksessä suomalaisten kokemat turvallisuusuhat ja arvio Naton kyvystä torjua niitä. Vastauksissa ilmenee voimakkaasti Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyssodan vaikutus. Nato nähdään perinteisenä puolustusliittoumana, joka tuo jäsenilleen sotilaallista turvaa. Toisaalta vain suhteellisen pieni osa kokee aseellisen hyökkäyksen tai joukkotuhoaseilla uhkaamisen merkittävänä turvallisuusuhkana Suomelle (32 % ja 37 %). Tulosten pohjalta ei kuitenkaan jää epäselväksi, millä perusteilla kansalaismielipide kääntyi jäsenyyden kannalle alkukevästä 2022.

Tuloksissa näkyy huomattava jännite sen osalta, että suurimmiksi koetuissa turvallisuusuhkien, kuten kyberhyökkäysten (83 %), informaationsodankäynnin (81 %) ja kansainvälisen rikollisuuden (61 %), torjunnassa Naton merkitys koetaan kuitenkin varsin rajalliseksi. Epäsuhta on erityisen ilmeinen kansainvälisen rikollisuuden kohdalla: ainoastaan viidesosa arvioi Natolla olevan kyvykkyyttä vastata siihen. Myös hallitsematon globaali muuttoliike huolestuttaa joka toista ja ympäristökatastrofit 39 prosenttia, mutta Naton rooli nähdään olevan niihin vastaamisessa vähäinen 2030-strategian linjauksista huolimatta. Harva myöskään tunnistaa Naton merkityksen demokratian ja oikeusvaltion

haurastumisen ehkäisemisessä (18 %). Toisaalta vastauksissa näkyy myös realismi: ymmärretään, että Nato-jäsenyys ei ole ratkaisu kansallisiin ongelmiin ja sen toimivalta on rajallinen.

Kuvio 4. Näkemykset Suomea kohtaavista uhista ja Naton roolista niiden torjunnassa (%).

Päätelmät

Suomalaiset ovat Nato-näkemyksissään keskivertoeurooppalaisia. Kesällä 2023 vallitsevassa tilanteessa Naton odotetaan ennen kaikkea tuovan sotilaallista turvaa Venäjän uhkaa vastaan. Myös halu toteuttaa 5. artiklaa käytännössä eli lähettämään suomalaisia joukkoja muiden Nato-maiden avuksi hyökkäytilanteessa on huomattavan korkea. Suomessa näytetään siis sisäistetyn varsin vahvasti Naton vastavuoroisuuteen pohjautuva peruseriaate: liittouman turvatakuiden saamiseksi edellytetään valmiutta puolustaa tarvittaessa toisia jäseniä. Suomalaisten varautuminen vastuunkantoon, mitä ilmentää myös enemmistön halu laajentaa yleistä asevelvollisuutta, sopii hyvin yhteen Naton Euroopan itsenäistä toimintakykyä korostavan linjauksen kanssa (Henttonen ja Ossa 2022). Toisaalta Suomi valmistelelee parhaillaan myös kahdenvälistä puolustus sopimusta Yhdysvaltojen kanssa, minkä osalta presidentti Joe Bidenin Suomen vierailu heinäkuussa nähdään tärkeänä askeleena (Helsingin Sanomat 2023c, Yle 2023b).

Ydinaseisiin suomalaiset suhtautuvat lähes yksiselitteisen kriittisesti. Vilkasta keskustelua kevään 2023 aikana herättänyt kysymys Ahvenanmaan demilitarisoinnin mahdollisesta purkamisesta saa sen

sijaan enemmistön kannatuksen. Naton pysyvän tukikohdan perustaminen ja muiden kuin suomalaisten Nato-joukkojen sijoittaminen Suomen maaperälle jakavat sen sijaan kansalaisten näkemyksiä.

Naton muista tavoitteista esimerkiksi terrorismin tai ilmastonmuutoksen aiheuttamien uhkien torjuna suomalaisilla tuntuu olevan keskimäärin niukasti tietoa. Nämä tehtävät ovat kuitenkin keskeisiä strategiassa, jolla Natoa uudistetaan (Nato 2022c). Kansalaisten Natoon liittämien politiikkakehysten kirjo on siten jokseenkin kapea, mikä heijastelee pitkälti puolustusliiton ympärillä käytävää poliittista ja yhteiskunnallista keskustelua. Tämän voi olettaa laajentuvan heinäkuussa pidettävän Vilnan huippukokouksen myötä, kun Suomi on ensimmäistä kertaa mukana täysivaltaisena puolustusliiton jäsenenä.

Lähteet

Baumgartner, Frank R. ja Jones, Bryan D. (1991). Agenda dynamics and policy subsystems. *The Journal of Politics* 53(4), 1044–1074.

Elinkeinoelämän valtuuskunta EVA (2022). *Suomalaiset liittyvät Natoon yhtenäisinä*. <https://www.eva.fi/blog/2022/11/23/suomalaiset-liittyvat-natoon-yhtenaisina/>, 3.7.2023.

Grönlund, Kimmo ja Strandberg, Kim (toim.) (2023). *Finland turned right: Voting and public opinion in the parliamentary election of 2023*. Åbo: Samforsk, The Social Science Research Institute, Åbo Akademi University. <https://www.doria.fi/handle/10024/187509>, 4.7.2023.

Helsingin Sanomat (2022). Kiina ei todellakaan pitänyt Madridin huippu-kokouksesta – Tulevaisuudessa Kiinan ja Naton jännitteet heijastuvat Suomeenkin. *Helsingin Sanomat* 1.7.2022. <https://www.hs.fi/ulkomaat/art-2000008918838.html>, 4.7.2023.

Helsingin Sanomat (2023a). Asiantuntijat: Nato-jäsenyys lisää presidentin valtaa. *Helsingin Sanomat* 9.5.2023. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009555104.html>, 4.7.2023.

Helsingin Sanomat (2023b). Demilitarisoitu Ahvenanmaa ei ole nykyaikaa, sanoo kansanedustaja. *Helsingin Sanomat* 8.4.2023. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009501995.html>, 4.7.2023.

Helsingin Sanomat (2023c). Suomi neuvottelee parhaillaan sopimuksesta, joka antaisi USA:lle mahdollisuuden käyttää esteettä Suomen maaperää. *Helsingin Sanomat* 8.4.2023. <https://www.hs.fi/politiikka/art-2000009549253.html>, 4.7.2023.

Henttonen, Ulla ja Ossa, Heljä. (2022). Suomen Nato-kysymykset eivät pääty jäsenyyteen – millaiseen Natoon Suomi on liittymässä ja mikä on roolimme puolustusliiton tulevaisuudessa? *The Ulkopolitist*. <https://ulkopolitist.fi/2022/06/08/suomen-nato-kysymykset-eivat-paaty-jasenyyteen-millaiseen-natoon-suomi-on-liittymassa-ja-mika-on-roolimme-puolustusliiton-tulevaisuudessa/>, 4.7.2023.

NATO Audience Research (2022). *Pre-Summit polling results 2022*. Public Diplomacy Division. https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/220622-pre-summit-research-2022.pdf, 4.7.2023.

NATO (2021). *NATO 2030*. https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2021/6/pdf/2106-factsheet-nato2030-en.pdf, 4.7.2023.

NATO (2022a). *Madrid Summit ends with far-reaching decisions to transform NATO*. https://www.nato.int/cps/en/natohq/news_197574.htm, 4.7.2023.

NATO (2022b). *Operations and missions: past and present*. https://www.nato.int/cps/en/natohq/topics_52060.htm, 4.7.2023.

NATO (2022c). Strategic concept. Adopted by the heads of state and government at the NATO summit in Madrid 29 June 2022. https://www.nato.int/nato_static_fl2014/assets/pdf/2022/6/pdf/290622-strategic-concept.pdf, 4.7.2023.

Raunio, Tapio. (2023). Eduskunnan ja hallituksen asemaa ulkopolitiikassa on vahvistettava. *Helsingin Sanomat* 25.3.2023. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000009456103.html>, 4.7.2023.

Valtioneuvosto (2023a). *Suomi ja Nato*. <https://valtioneuvosto.fi/suomi-ja-nato>, 4.7.2023.

Valtioneuvosto (2023b). *Vahva ja välittävä Suomi. Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma* 20.6.2023. Helsinki: valtioneuvosto. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165042/Paaministeri-Petteri-Orpon-hallituksen-ohjelma-20062023.pdf?sequence=1&isAllowed=y>, 4.7.2023.

Weckman, Albert (2023). Public opinion and NATO: How different security environments influence the support for NATO in Finland. *Nordic Review of International Studies* 1/2013, 5–25.

Wlezien, Christopher (1995). The public as thermostat: Dynamics of preferences for spending. *American Journal of Political Science* 39(4), 981–1000.

Yle (2023a). *Suomi päätyy Natossa Baltian ja Saksan seuraan Brunssumin esikunnan alaisuuteen – Kaikkonen: ”Työ asian tiimoilta jatkuu”*. 23.5.2023. <https://yle.fi/a/74-20033143>, 4.7.2023.

Yle (2023b). Tutkija: Bidenin vierailu Suomeen on merkki liittolaisuudesta. 2.7.2023. <https://yle.fi/a/74-20039359>, 4.7.2023.

Yle (2023c). Ykkösaamu 30.6.2023. *Puolustusministerin mietteet Venäjän tapahtumien jälkeen*. <https://areena.yle.fi/podcastit/1-65840317>, 4.7.2023.

Kirjoittajat

Hanna Wass on yleisen valtio-opin dosentti ja varadekaani Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa. Hän toimii Koneen Säätiön rahoittaman ”*Turvallisuus- ja puolustuspolitiikan dynaaminen kannatus (NATOpoll)*” -tutkimushankkeen (2023–2025) johtajana.

S.M. Amadae on yleisen valtio-opin dosentti ja ”*Global Politics and Communication*” -maisteriohjelman johtaja Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa. Hän toimii NATOpoll-hankkeen varajohtajana.

Mika Hentunen on Yleisradion Aasian kirjeenvaihtaja. Ennen nykyistä tehtäväänsä hän toimi Ylen Nato-erikoistoimittajana.

Janne Tukiainen on Turun yliopiston taloustieteen laitoksen professori ja Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen johtava tutkija.

Albert Weckman on väitöskirjatutkija Åbo Akademiassa. Hänen väitöstutkimuksensa tarkastelee kansalaisten turvallisuuspoliittisia mielipiteitä.

LIITE 1. Tutkimuksen aineisto

Katsaus pohjautuu Koneen Säätiön rahoittaman ”*Turvallisuus- ja puolustuspolitiikan dynaaminen kannatus (NATOpoll)*” -tutkimushankkeen suunnittelemaan kyselyaineistoon, jonka Taloustutkimus on kerännyt ajanjaksolla 8.6.–19.6.2023. Kyselyyn vastasi yhteensä 2 877 15–79-vuotiasta suomalaista. Kysely tehtiin Taloustutkimuksen pysyvässä internetpaneelissa, josta tätä tutkimusta varten poimittu otos muodostettiin iän, sukupuolen ja suuralueen mukaan. Nuorten vanhempia ikäryhmiä matalampi vastaushalukkuus huomioitiin etukäteen kutsumalla heitä suhteessa enemmän mukaan. Paneelissa painottuvat alueiden osalta kaupungit ja taajamat. Vastaajien sosioekonomisen aseman osalta aliedustettuina ovat ammatillisen koulutuksen saaneet ja työntekijäammateissa toimivat. Myös yrittäjiä on vähemmän kuin heidän osuutensa koko väestöstä. Aineiston vinoumat huomioitiin painottamalla tuloksia iän, sukupuolen ja asuinpaikan mukaan väestötilastoja vastaaviksi. Virhemarginaali on noin +/- 1,8 prosenttiyksikköä.

Tiedustelimme vastaajilta ensimmäiseksi suhtautumista Suomen Nato-jäsenyyteen, mikäli siitä järjestettäisiin nyt kansanäänestys. Tämän jälkeen pyysimme vastaajia ottamaan kantaa kahdeksaan väitteeseen, jotka kuvastivat Suomen Nato-jäsenyyden myötä mahdollisesti edistämää politiikkaa. Tarkastelimme Natoon liitettyjä politiikkakehyksiä tiedustelemalla sitä, miten hyvin 11 erilaista luonnehdintaa kuvastaa vastaajien mielestä Naton toimijuutta. Näiden lisäksi pyysimme arvioimaan 11 turvallisuusriskin merkitystä Suomelle ja Naton roolia niiden torjunnassa. Kysyimme myös miten paljon vastaaja olisi henkilökohtaisesti valmis maksamaan vuosittain, jotta Suomen puolustuskyky olisi Naton, Puolustusvoimien ja asiantuntijoiden mielestä uskottava ja riittävästi resursoitu. Kyselyn lopussa esitettiin laaja joukko vastaajien poliittista kiinnostumista, ideologista orientaatiota ja sosiaalista asemaa mittaavaa kysymystä.

POLICY BRIEF
1/2023

Raportin ulkoasun suunnittelu: Josefina Sipinen
Raportin grafiikka: Julius Lehtinen